SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:769

av Elise Ryder Wikén och Jennie Bergius Eriksson (båda M)

Åtgärder mot olaga taxitrafik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att regeringen bör återkomma med förslag till förstärkta polisiära insatser för att motverka olaga och otillåten taxitrafik (svarttaxi) och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att regeringen bör ge Polismyndigheten i uppdrag att i samverkan med Skatteverket och Transportstyrelsen utveckla och följa upp samordnade insatser mot olaga och otillåten taxitrafik, inklusive en förstärkt närvaro i digitala miljöer där denna verksamhet öppet marknadsförs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att regeringen bör låta kartlägga rättsliga och praktiska hinder för att identifiera, utreda och lagföra systematisk olaga och otillåten taxitrafik, med särskilt fokus på digital bevisning och betalningsflöden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att regeringen bör låta utvärdera straffskalorna för olaga och otillåten taxitrafik samt tillämpningen av möjligheterna att förverka brottsvinster och fordon, och vid behov återkomma med förslag till skärpningar, särskilt mot systematisk och organiserad verksamhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Olaga och otillåten taxitrafik (svarttaxi) är inte enbart ett ekonomiskt problem för laglig tillåten taxiverksamhet utan också ett allvarligt samhällsproblem som undergräver både tryggheten för enskilda och tilliten till våra myndigheter. En stor andel av en taxiresas kostnad utgörs av skatter och avgifter. Den illegala sektorn struntar i dessa, vilket både dränerar statens intäkter och undergräver den legala taxinäringens konkurrenskraft. Detta skapar en osund marknad där seriösa aktörer trängs bort, samtidigt som staten går miste om stora resurser som annars hade kunnat användas till vård, skola och trygghet. Det handlar dock inte bara om pengar.

Omfattningen av svarttaxins utbredning och marknadsandel i Sverige är svår att fastställa i exakta ekonomiska termer. Vad som däremot står klart är att den illegala taxiverksamheten har fått en ökad spridning genom förmedling via sociala medier. Samtidigt uppskattas en betydande del, cirka 60% av kostnaden för en laglig taxiresa utgöras av skatter, avgifter och regulatoriska krav, vilket skapar ett avsevärt kostnadsövertag för de aktörer som väljer att verka utanför gällande regelverk.

Branschföreträdare beskriver problemet som särskilt påtagligt i vissa geografiska områden samt under kvälls- och nattetid, då efterfrågan på transporter är som störst. I glesbygd och på landsbygden riskerar den illegala konkurrensen dessutom att tränga undan lagliga taxiföretag i sådan omfattning att tillgången till seriösa och tillståndspliktiga transportalternativ äventyras.

Därtill har det uppmärksammats att den samlade regelbördan för lagliga taxiföretag ökat över tid, samtidigt som kontrollen av den illegala verksamheten inte utvecklats i samma takt. Konsekvensen blir en snedvriden konkurrenssituation där seriösa företag åläggs omfattande krav och kostnader, medan aktörer som bedriver olaglig verksamhet kan undgå såväl tillståndskrav som beskattning och tillsyn.

Utöver de negativa effekterna för konkurrensen medför svarttaxiverksamhet även betydande risker för resenärernas säkerhet. Den som, frivilligt eller i brist på andra legala alternativ, anlitar en svarttaxi saknar de skydd som följer av en reglerad verksamhet. En förare utan tillstånd, försäkringar och dokumenterad efterlevnad av trafiksäkerhetskrav kan inte erbjuda den transparens, spårbarhet och rättssäkerhet som allmänheten har rätt att förvänta sig vid persontransporter. Passivitet i frågan innebär att samhället indirekt tillåter att medborgare utsätts för risker och kriminalitet. Polismyndigheten och Skatteverket måste ges både mandat och resurser att agera

betydligt mer kraftfullt mot svarttaxiverksamheten. När kontroller uteblir och risken att åka fast är minimal blir tröskeln till kriminalitet mycket låg. Det ska aldrig vara lätt att vara kriminell i Sverige. Det är därför nödvändigt att Polismyndigheten ges tydliga uppdrag att prioritera kontroller av svarttaxi både genom riktade insatser i gatutrafiken och i digitala miljöer. Lägg därtill att resurser förstärks för spaning och underrättelsearbete, inte minst i sociala medier där annonsering av olaglig verksamhet sker öppet.

Det är också viktigt att straffen för olaga och otillåten taxitrafik skärps, så att påföljden bättre motsvarar brottets allvar och fungerar avskräckande.

En utbredd illegal verksamhet innebär också att kommuner och regioner får svårare att upphandla laglig taxitrafik, särskilt i glesbygden där tillgången redan är begränsad eftersom laglig taxitrafik inte kan överleva i konkurrens med den olagliga verksamheten. Den illegala sektorn kan aldrig ersätta den samhällsviktiga transporttjänst som den legala taxinäringen står för. Sverige behöver en stark rättsstat där laglydiga företagare kan verka och där medborgare kan känna sig trygga. För att uppnå detta krävs tydliga, kraftfulla åtgärder såsom exempelvis;

- Skärpt tillsyn av digitala plattformar och sociala medier.
- Ge Polismyndigheten och Skatteverket utökade möjligheter att identifiera och ingripa mot organiserad svarttaxiförmedling via digitala kanaler.
- Införa tydligare skyldigheter för plattformar att avlägsna annonser som marknadsför olagliga persontransporter. Åtgärderna ska riktas mot olaga och otillåten taxitrafik oavsett hur resorna förmedlas. Laglig samåkning och tillståndsenlig digital förmedling ska inte försvåras.
- Ökad kontrollverksamhet
- Utöka gemensamma insatser mellan Polismyndigheten, Skatteverket och Transportstyrelsen, särskilt under kvällar och helger då svarttaxi är som mest förekommande.
- Rikta insatser mot återkommande problemområden och transportnoder.
- Sanktionsskärpningar
- Höjda böter och tillämpningen av befintliga möjligheter till förverkande av brottsvinster och fordon som används för systematisk olaga och otillåten taxitrafik bör följas upp och i de fall det uppenbaras brott, beslagtas.

- Skärpta påföljder vid upprepad eller organiserad svarttaxiverksamhet.
- Minskad regelbörda för seriösa aktörer
- Genomför en översyn av tillstånds- och rapporteringskrav för mindre taxiföretag.
- Säkerställ att nya administrativa krav föregås av konsekvensanalyser för landsbygdstrafik och småföretag.
- Stärkt konsumentskydd
- Informationsinsatser om riskerna med svarttaxi, särskilt riktade till unga och till personer som använder sociala medier för att boka transporter.
- Tydligare möjligheter för resenärer att kontrollera att en förare har giltigt taxitillstånd.
- Särskilda insatser för landsbygd och glesbygd
- Utreda riktade lättnader eller stöd som stärker förutsättningarna för laglig taxiverksamhet i områden där underlaget är begränsat.
- Säkerställa att offentligt upphandlade transporter inte tränger undan den kommersiella taxiverksamhet som är nödvändig för lokal tillgänglighet.

Elise Ryder Wikén (M) *Jennie Bergius Eriksson (M)*